

Література:

1. Кремень В. Г., Биков В. Ю. Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2014. № 37. С. 3–15.
2. Пожуєв В. І. Інформатизація як ресурс розвитку сучасного українського суспільства, *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2009. № 38. С. 4–12.
3. Скубашевська О. С. Масова відкрита онлайн освіта як можливість навчання протягом життя. *Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди «Філософія»*. 2019. Вип. 1(46). С. 140–150.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-53>

ЕТИЧНІ ІМПЕРАТИВИ ТА ПРОБЛЕМА СПРАВЕДЛИВОСТІ: ВИКЛИКИ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ У СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Мануйло Ю. Є.

*аспірантка кафедри теоретичної та практичної філософії
імені Й. Б. Шада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Питання справедливого розподілу ресурсів набуває дедалі більшого значення в сучасній філософії, адже воно безпосередньо пов'язане з етичними засадами та підходами, що спрямовані на створення рівних можливостей для всіх членів суспільства. Ці імперативи включають такі принципи, як повага до людської гідності, забезпечення базових потреб, відповідальність перед наступними поколіннями та прагнення до зменшення нерівності. Сучасні філософські концепції, зокрема ідеї Джона Ролза, надають фундаментальне значення етичним засадам при формуванні суспільних інститутів, оскільки справедливість визнається основою «соціального контракту», який сприяє підтриманню етичного та соціального порядку [1]. Це не лише забезпечує економічну стабільність, але й підтримує суспільний лад, розвиває почуття відповідальності та солідарності, що є важливими аспектами етичного суспільного життя.

Амартья Сен пропонує альтернативний підхід через концепцію «спроможностей» (capabilities), яка розширює ідею справедливості за

межі традиційного розподілу благ, підкреслюючи значення індивідуальних можливостей для повного розвитку особистості. Сен вважає, що етичний імператив справедливості полягає не тільки в рівномірному розподілі матеріальних ресурсів, але й у забезпеченні рівних умов для розвитку потенціалу кожної людини: «Справедливість означає не тільки доступ до благ, але й можливість використати ці блага для самореалізації» [2, с. 128]. Це підкреслює важливість інклюзивної політики, яка забезпечує справедливий розподіл можливостей, орієнтуючись на культурний та соціальний контекст індивідів, а також допомагає подолати етичні дилеми, пов'язані з ресурсною нерівністю.

У сучасному дискурсі особливе місце займає етичне зобов'язання екологічної справедливості, що передбачає необхідність дотримання балансу між економічним розвитком і збереженням природного середовища. Це пов'язано з естетичною цінністю природи як невід'ємною складовою людського буття і соціальної етики, яка не лише вимагає справедливого розподілу ресурсів, але й відповідального ставлення до екології. На думку Давида Шлосберга, екологічна справедливість повинна охоплювати обов'язок перед нинішніми та майбутніми поколіннями і ґрунтуватися на захисті екосистеми для добробуту людства [3]. У сучасному сприйнятті природа стає не тільки естетичним, але й моральним ресурсом, що вимагає відповідального ставлення та усвідомлення її значущості для майбутніх поколінь.

Питання глобальної нерівності та справедливого розподілу ресурсів на міжнародному рівні актуалізує етичні імперативи щодо відповідальності більш розвинених країн перед менш розвиненими. Пітер Сінгер стверджує, що забезпечення базових потреб людини є моральним обов'язком для економічно розвинених держав, а також важливим компонентом соціальної етики, адже це підтримує цінності солідарності та справедливості у глобальному масштабі [4]. Його ідея «ефективного альтруїзму» закликає заможні країни до підтримки менш розвинених через активне надання допомоги та співробітництво. Це підхід до міжнародної справедливості, що не лише знижує глобальну соціально-економічну нерівність, але й формує основи етичних цінностей в епоху глобалізації.

Сучасні філософські дослідження показують, що етичні імперативи справедливості вимагають не лише перегляду підходів до розподілу ресурсів, а й глибоких змін у структурі суспільних та економічних відносин, що впливають на зв'язок між етичними цінностями. В цьому контексті етичний обов'язок до забезпечення справедливості спрямовується на збереження та розвиток людського потенціалу, повагу до культурного різноманіття, а також на захист естетичної цінності

довкілля як морального ресурсу, що об'єднує сучасне та майбутнє суспільство.

Література:

1. Ролз, Дж. *Теорія справедливості* / пер. О. Мокровольський. Київ : Основи, 2001. 824 с.
2. Sen, A. *The Idea of Justice*. Belknap Press. 2011. 496 p.
3. Schlosberg, D. *Defining Environmental Justice: Theories, Movements, and Nature*. Oxford University Press, 2009. 256 p.
4. Singer, P. *Practical Ethics*. Cambridge University Press, 2011. 356 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-54>

ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МЕРЕЖЕВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Педченко М. Ю.

аспірант кафедри етики та естетики

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Сучасне мережеве суспільство формує нові етичні парадигми, що кидають виклик традиційним моральним уявленням. Цей соціальний простір, збудований на швидкій інформаційній комунікації та цифрових технологіях, створює ситуації, де межі між приватним і публічним життям стираються, а взаємодія людей набуває нових форм. У цьому контексті особливу увагу слід звернути на цінності, які визначають поведінку індивідів у мережі. Етичні дилеми, пов'язані з такими аспектами, як конфіденційність даних, цифрова справедливість, відповідальність за поширення інформації та феномен цифрової автономії, потребують філософської рефлексії. Завданням є визначити основні етичні орієнтири, що допоможуть зберегти соціальну солідарність і моральний порядок у мінливому середовищі.

Мережеве суспільство, як його описує Мануель Кастельс, формує нову реальність, де інформація стає основним ресурсом, а швидкість її передачі визначає ефективність соціальної взаємодії [1]. Цей процес має глибокий вплив на етичні норми та ціннісні орієнтири, які регулюють поведінку людини в цифровому просторі. Сучасні мережі не тільки є інструментом комунікації, але й платформою для створення